

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. Одеса)

ЗМ 4: Основи організації служби військ в підрозділі, військовій частині.

Заняття 1: Обов'язки посадових осіб, добового наряду та осіб варті.

Начальник кафедри гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
полковник В.В.Луханін

- **Наказ МОУ** від 24.10.2016 року № 553 “Про затвердження інструкції з організації вартової служби у Збройних Силах України”;
- **Наказ МОУ** від 10.06.2013 р. № 371 “Про внесення змін до Положення про охорону та супровід військових вантажів при їх перевезенні залізничним і водним транспортом”, затвердженого наказом МОУ від 09.12.1997 року № 451 “Про затвердження Положення про охорону та супровід військових вантажів при їх перевезенні залізничним і водним транспортом”.
- **Наказ МОУ** від 05.09.13 № 595 “Про затвердження Положення з військових перевезень залізничним, морським, річковим та повітряним транспортом”.
- ▣ **Статут** внутрішньої служби Збройних Сил України. Затверджений Законом України від 24 березня 1999 року № 548-XIV.
- **Статут** гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України. Затверджений Законом України від 24 березня 1999 року № 550-XIV.

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

3

1. Порядок виконання обов'язків командира взводу.

2. Права та обов'язки осіб варти (начальник варти, помічник начальника варти).

1. Порядок виконання обов'язків командира взводу.

Стаття 11. Необхідність виконання завдань оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності, а також завдань, визначених міжнародними зобов'язаннями України, покладає на військовослужбовців такі обов'язки:

- свято і непорушно додержуватися Конституції України та законів України, Військової присяги, віддано служити Українському народові, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок;
- бути хоробрим, ініціативним і дисциплінованим;
- беззастережно виконувати накази командирів (начальників) і захищати їх у бою, як святиню оберігати Бойовий Прапор своєї частини;
- постійно підвищувати рівень військових професійних знань, вдосконалювати свою виучку і майстерність, знати та виконувати свої обов'язки та додержуватися вимог статутів Збройних Сил України;

- знати й утримувати в готовності до застосування закріплене озброєння, бойову та іншу техніку, берегти державне майно;
- дорожити бойовою славою ЗСУ та своєї військової частини, честю і гідністю військовослужбовця Збройних Сил України;
- поважати бойові та військові традиції, допомагати іншим військовослужбовцям, що перебувають у небезпеці, стримувати їх від вчинення протиправних дій, поважати честь і гідність кожної людини;
- бути пильним, суворо зберігати державну таємницю;
- вести бойові дії ініціативно, наполегливо, до повного виконання поставленого завдання;
- виявляти повагу до командирів (начальників) і старших за військовим званням, сприяти їм у підтриманні порядку і дисципліни;
- додержуватися правил військового вітання, ввічливості й поведінки в/сл., завжди бути одягненим за формою, чисто й охайно

Стаття 58. Командир (начальник) є єдиноюначальником і особисто відповідає перед державою за:

- бойову та мобілізаційну готовність довіреної йому військової частини, корабля (підрозділу);
- забезпечення охорони державної таємниці;
- бойову підготовку, виховання, військову дисципліну, морально-психологічний стан особового складу;
- внутрішній порядок, стан і збереження озброєння, боєприпасів, бойової та іншої техніки, пального і матеріальних засобів;
- всебічне забезпечення військової частини, корабля (підрозділу);
- додержання принципів соціальної справедливості.

Командир (начальник) відповідно до посади, яку він займає, повинен діяти самостійно і вимагати від підлеглих виконання вимог Конституції України, законів України,

Стаття 59. Командир (начальник) зобов'язаний:

- планувати роботу і здійснювати заходи щодо підтримання та удосконалення бойової та мобілізаційної готовності і вимагати їх виконання, своєчасно вносити до планів роботи необхідні зміни (уточнення), вживати заходів для охорони державної таємниці, забезпечення прихованого управління військами;
- знати стан справ у дорученій йому військовій частині, на кораблі (у підрозділі), ділові, морально-психологічні якості безпосередньо підпорядкованих військовослужбовців, бойову та іншу техніку, озброєння, що є в частині, на кораблі (у підрозділі), вміло керувати військовою частиною, кораблем (підрозділом) як у повсякденному житті, так і під час виконання бойових завдань;
- організовувати та безпосередньо керувати бойовою підготовкою, здійснювати контроль за її ходом, об'єктивно оцінювати досягнуті підлеглими результати, підбивати

- постійно вдосконалювати особисту підготовку та майстерність підпорядкованих командирів (начальників), методи керівництва військовою частиною, кораблем (підрозділом), особисто проводити навчання та заняття з о/с в/ч, корабля (підрозділу), займатися правовим вихованням підлеглих, своєчасно вживати заходів для виконання завдань соціально-психологічного забезпечення бойової підготовки;
- завжди мати точні відомості про о/с, озброєння, боєприпаси, бойову та іншу техніку, пальне, матеріальні засоби (кошти), що є у військовій частині, на кораблі (у підрозділі) за штатом, списком і наявності;
- встановлювати у військовій частині, на кораблі (у підрозділі) такий внутрішній порядок, який гарантував би неухильне виконання законів України і положень статутів Збройних Сил України;
- показувати приклад дисциплінованості, неухильного виконання вимог законодавства, наказів і розпоряджень командирів (начальників); бути ввічливим і справедливим у ставленні до

- проводити роботу щодо зміцнення військової дисципліни, запобігання надзвичайним подіям і злочинам серед особового складу, своєчасно виявляти й усувати їх причини; аналізувати стан військової дисципліни і об'єктивно доповідати про це старшому командирові (начальникові);
- виявляти чуйність та бути уважним до підлеглих, поєднувати вимогливість і принциповість з повагою до їх честі і гідності, вникати в проблеми їх побуту, забезпечувати соціальну та правову захищеність, у разі необхідності клопотати за них перед старшими командирами (начальниками);
- знати потреби і запити особового складу, приймати рішення за його заявами, скаргами та іншими зверненнями; організовувати своєчасну видачу всіх видів забезпечення та перевіряти його повноту;
- організовувати культурно-освітню роботу, створювати умови для зміцнення здоров'я та фізичного розвитку;

- здійснювати заходи щодо безпеки особового складу військової частини, корабля (підрозділу) та інших осіб під час роботи з озброєнням, бойовою та іншою технікою, обладнанням, проведення стрільб, навчань, несення вартової і внутрішньої (чергової та вахтової) служби, виконання інших військових обов'язків;
 - особисто керувати кадровою роботою та відбором кандидатів для вступу до військово-навчальних закладів;
 - організовувати експлуатацію, збереження і використання за призначенням казармено-житлового фонду, комунальних споруд, інженерних мереж, наданих для розквартирування військових частин і підрозділів;
- контролювати додержання заходів пожежної безпеки у військовій частині, на кораблі (у підрозділі);
- вживати заходів для охорони довкілля в місцях розташування та дій військ;
 - організовувати та здійснювати заходи, спрямовані на захист особового складу, озброєння, боєприпасів, бойової та іншої техніки і майна від зброї масового ураження, звичайних засобів ураження;
 - під час вирішення питань, пов'язаних з трудовою діяльністю працівників, суворо додержуватися законодавства про працю;

Стаття 119. Командир взводу (групи, башти) в мирний і воєнний час відповідає за:

- бойову готовність взводу (групи, башти) та успішне виконання ним бойових завдань;
- бойову підготовку, виховання, військову дисципліну, морально-психологічний стан особового складу;
- збереження і стан озброєння, боєприпасів, техніки та майна взводу (групи, башти);
- підтримання внутрішнього порядку у взводі (групі, башті).

Командир взводу (групи, башти) підпорядковується командирові роти (бойової частини) і є прямим начальником усього особового складу взводу (групи, башти).

Стаття 120. Командир взводу (групи, башти) зобов'язаний:

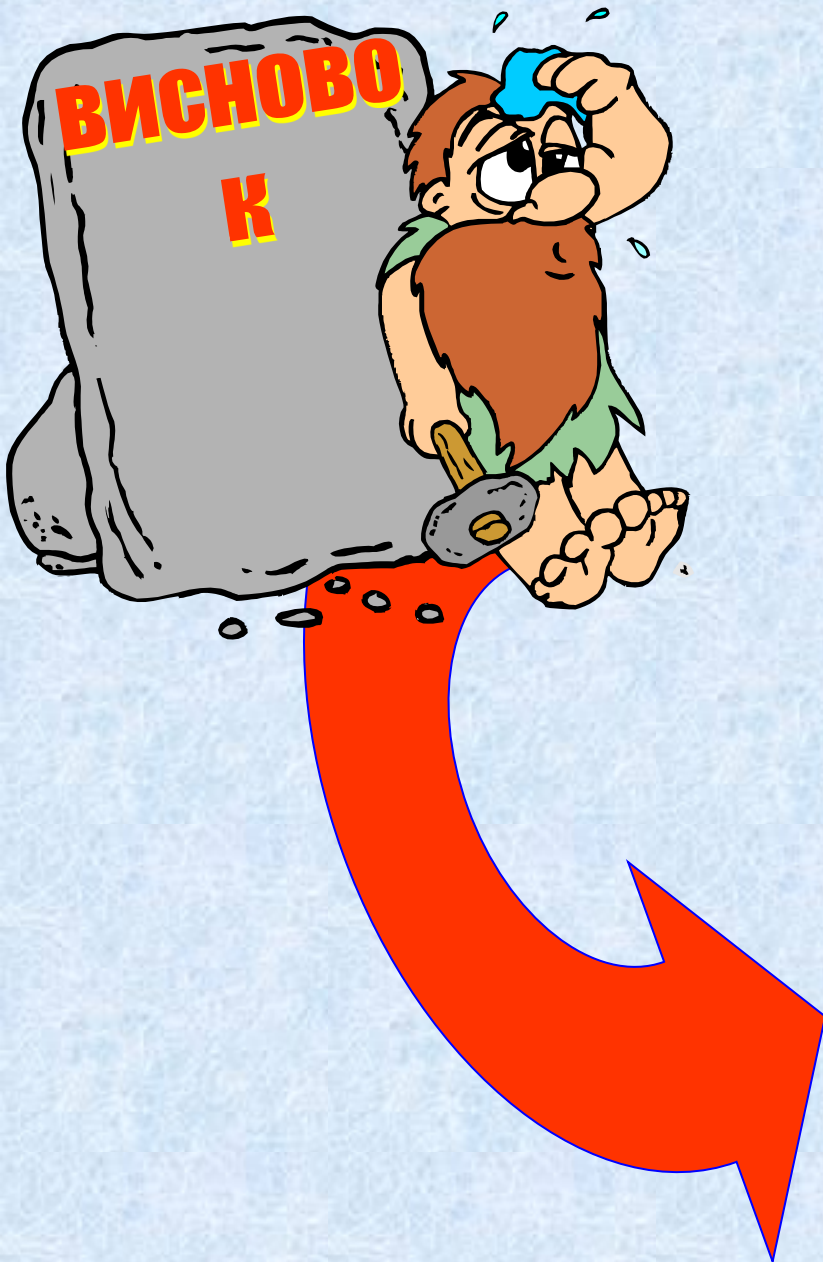
- підтримувати особовий склад взводу (групи, башти), озброєння і техніку в постійній бойовій готовності;
- проводити з особовим о/с (групи, башти) заняття з бойової підготовки і керувати навчанням рядового складу, що проводять командири відділень (старшини команд), вести облік бойової підготовки взводу (групи, башти);
- знати тактику дій взводу в різних видах бою, управляти взводом (групою, баштою) під час виконання бойових завдань;
- досконало знати й володіти всіма видами озброєння і техніки взводу (групи, башти), правильно зберігати, експлуатувати, обслуговувати та особисто перевіряти їх бойову готовність;
- постійно вдосконалювати свої фахові й методичні навички, подавати підлеглим приклад зразкового виконання військового обов'язку;
- з повагою ставитися до підлеглих, дбати про виховання рядових, сержантів (старшин) і згуртування військового колективу;

- знати військове звання, прізвище, ім'я та по батькові кожного підлеглого, число, місяць і рік народження, віросповідання, ділові якості та морально-психологічний стан, захоплення, рід занять перед військовою службою, родинний стан, адресу батьків (рідних), успіхи й недоліки на службі, постійно вести індивідуальну роботу з виховання, скласти іменний список особового складу взводу (групи, башти);
- виховувати о/с взводу (групи, башти) в дусі поваги до військової служби, набутого фаху, бережливого ставлення до озброєння, бойової техніки й майна взводу (групи, башти);
- неухильно стежити за додержанням в/сл військової дисципліни у взводі (групі, башті), їх зовнішнім виглядом, виконанням правил носіння військової форми одягу, правильним припасуванням спорядження, обмундирування, взуття та за додержанням правил особистої гігієни;
- піклуватися про підлеглих, знати їх потреби, порушувати перед старшими начальниками питання про задоволення їх прохань, дбати про їх здоров'я, вживати заходів для його зміцнення;

- своєчасно доповідати командирові роти (бойової частини) про потреби підлеглих, а також про застосовані заохочення і накладені стягнення на рядових, сержантів (старшин) взводу (групи, башти);
- періодично бути присутнім на ранковому підйомі та вечірній перевірці у взводі (групі, башті), за розпорядженням командира роти проводити ранкову фізичну зарядку з ротою;
- стежити за наявністю і правильною експлуатацією, обслуговуванням і збереженням озброєння, техніки, спорядження, речового та іншого майна у взводі (групі, башті) і не менше ніж раз на два тижні особисто проводити їх огляд і перевірку наявності;
- готувати особовий склад взводу, озброєння й техніку до виходу на кожне навчання чи заняття, а також перевіряти їх наявність і стан після повернення із занять і навчань;
- стежити за додержанням заходів безпеки на заняттях, стрільбах, навчаннях і під час роботи з технікою та

- Отже, в обов'язках командира взводу визначено всі напрямки його діяльності, які стосуються як підготовки особового складу, його виховання так і піклування про них, дбати про їх здоров'я.

2. Права та обов'язки осіб варти (начальник варти, помічник начальника варти).

Стаття 101. До складу варт призначаються:

- начальник варти, вартові за кількістю постів і змін;
- розвідні, у разі потреби помічник начальника варти, помічник начальника варти з технічних засобів охорони або оператор з технічних засобів охорони;
- помічник начальника варти із служби вартових собак;
- водії транспортних засобів, а у варти при гауптвахті - вивідні й конвойні.

У варти з охорони штабів (пунктів управління) від бригади і вище, а також з охорони установ, крім перелічених осіб, можуть призначатися вартові контрольно-пропускних пунктів.

Стаття 203. Начальник варти відповідає за охорону та оборону доручених варті об'єктів, бойову готовність особового складу варти, правильне несення ними служби, за організацію та проведення заходів виховної роботи, збереження та справність огорожі, засобів зв'язку, сигналізації, транспортних і технічних засобів, засобів пожежогасіння на постах і у вартовому приміщенні, а також за збереження боєприпасів, документації та майна, які є у вартовому приміщенні, згідно з описом, додержання встановленого порядку у вартовому приміщенні.

Начальник варти зобов'язаний:

- знати завдання варти, інструкцію начальникові варти, порядок використання й правила експлуатації наявних технічних засобів охорони, обов'язки всіх посадових осіб варти;
- вимагати від особового складу варти знання й неухильного виконання ним своїх обов'язків;
- прийняти за описом від начальника попередньої варти таблиць постів, схему розміщення постів, інструкцію начальникові варти та інші документи, ящики з боєприпасами, печатки на них і

- перевірити зовнішнім оглядом особисто разом із начальником попередньої варти стан зазначених в інструкції найважливіших об'єктів, справність освітлення, стан огорожі та окопів, а через розвідних або свого помічника - стан інших об'єктів, що охороняються;
- робити записи в постовій відомості про всі виявлені неполадки на постах та доповідати черговому варт (військової частини);
- направляти у визначений час зміни на пости, перевіряти знання розвідними та вартовими своїх обов'язків і нагадувати їм про особливості несення служби на кожному посту;
- перевіряти стан технічних засобів охорони, давати вказівки помічникові начальника варти з технічних засобів охорони (оператору) на вмикання (вимикання) сигналізації на об'єктах, що охороняються;
- стежити за постійною бойовою готовністю резервних груп, справністю транспортних засобів, технічних засобів охорони, засобів зв'язку, за старанним триманням зброї та боєприпасів особовим складом варти, за додержанням правил заряджання,

- підтримувати встановлений порядок у вартовому приміщенні;
- складати та проводити бойовий розподіл особового складу варті на резервні групи й ставити перед ними завдання на випадок нападу, пожежі, стихійного лиха та відповідно до вказівок, викладених в інструкції;
- перевіряти особисто не менш як два рази (з них один раз уночі) несення служби чатовими, стан об'єктів, які охороняються, та огорожі, справність засобів зв'язку, технічних засобів охорони, а також засобів пожежогасіння, робити про це відповідні записи в постовій відомості;
- періодично посилати свого помічника і розвідних для перевірки несення служби чатовими;
- прибути на пост особисто чи негайно направити свого помічника або розвідного під час виклику чатовим або у разі ненадходження від нього у визначений час доповіді (сигналу);

- допускати до вартового приміщення лише осіб, які мають на це;
- проводити через чергового варт заміну хворих у складі варти;
- розбиратися на місці з кожним випадком застосування чатовими зброї та терміново доповідати про це черговому варт (військової частини);
- організовувати та проводити заходи виховної роботи з особовим складом варти;
- вести записи в постовій відомості про зміну варти, допуски, перевірку, зміну чатових;
- доповідати черговому варт (військової частини) щодо проведення зміни варт.

Стаття 209. Начальник варти допускає до вартового приміщення безперешкодно тільки:

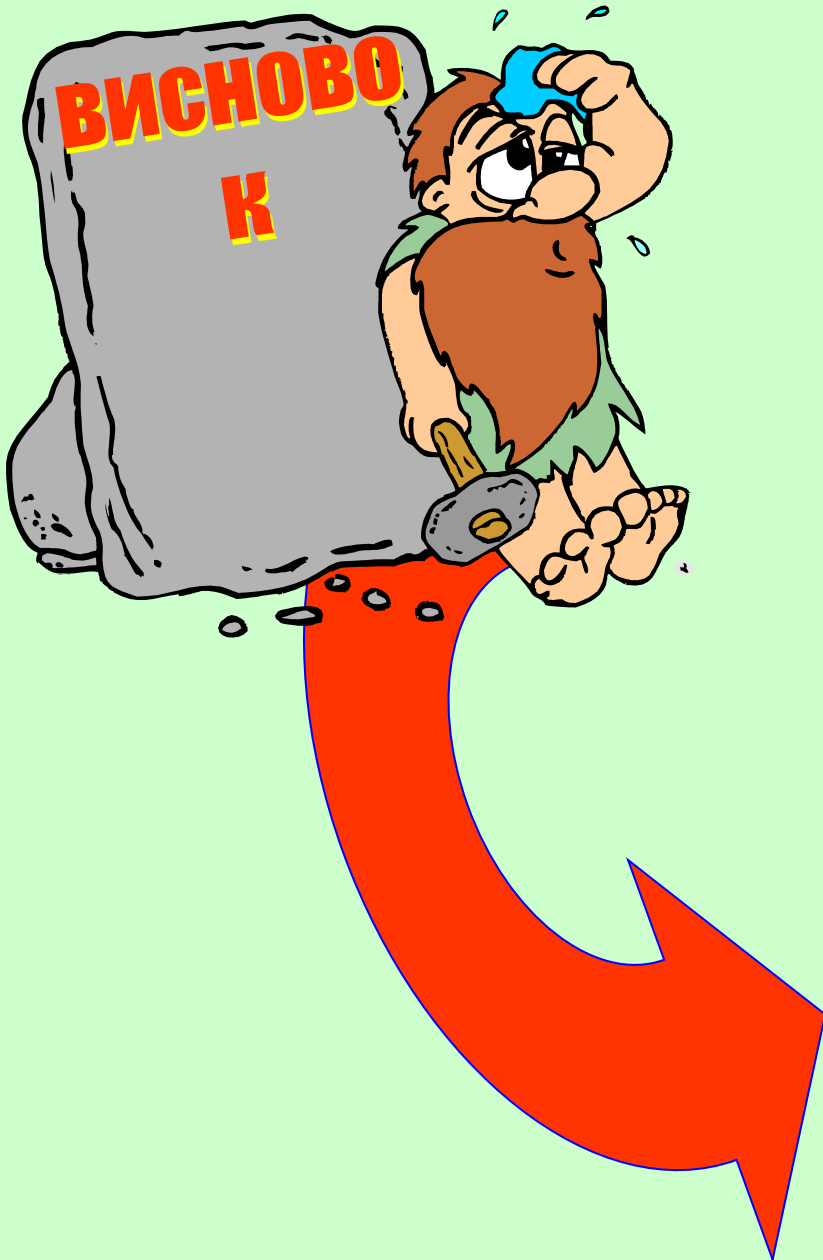
- начальника гарнізону (командира військової частини);
- заступника начальника гарнізону;
- чергового варт (військової частини);
- помічника чергового варт (військової частини, якщо варта йому підпорядкована);
- командира роти (батареї), від якої віднаряджено варту, його заступників, а також усіх прямих начальників командира роти (батареї).

Про прибуття цих осіб до вартового приміщення начальник варти доповідає черговому варт (військової частини).

Стаття 213. Начальникові варти заборонено:

- виходити з вартового приміщення, крім випадків: зарядження (розрядження) зброї, зміни чатових, перевірки несення ними служби або за їх викликом, а також у випадку якогось порушення чи стихійного лиха в районі об'єкта, що охороняється (доповідає про це черговому варт або його помічникові);
- вести не пов'язані із службою розмови по телефону особисто або дозволяти це іншим особам варти;
- відпускати будь-кого із складу варти без дозволу чергового варт (військової частини);
- змінювати без дозволу чергового варт (військової частини) порядок зміни чатових, передбачених табелем постів; використовувати не за призначенням транспортні засоби, виділені для варти.

- Таким чином, визначенні обов'язки військовослужбовців добового наряду, права та обов'язки осіб варти в Статутах Збройних Сил України дають загальне поняття про всіх заходи що повинен виконувати військовослужбовець у своїй повсякденній діяльності.

Завдання на самостійну роботу

1. Вивчити навчальний матеріал, який був викладений.
2. Підготуватися до опитування на наступному занятті.

Дякую за увагу!